

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ES ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY

Szerkesztő: P A P D O M O K O S

Előfizetési ár: Egész évre 20 L. Magyarországra: 26 L. Egyes szám ára 3 L. Akik a 20 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferencz-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítói-díj 100 L. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárhoz küldendő Clujra (Kolozsvárra.)

Meghívó

a Dávid Ferenc-Egylet XXXVII-ik közgyűlésére.

Egyletünk tagjait tisztelettel meghívom közgyűlésre f. évi Főtanács előtti szombatira Kolozsvárra, délután 3 órára.

Az összes fiók-egyletek szíveskedjenek legalább egy képviselőt küldeni és a nevét előre bejelenteni a titkári hivatalnak.

A f. e. titkár ai küldjék be tömör évi jelentésöket, melyben a tagok kimutatására legyen gondjuk. A Nőkszövetségei és az ifjúsági körök is akár külön, akár a D. F. E.-tel egyben tegyenek jelentést.

Közgyűlésünkön felolvasást fog tartani Lőrinczi Dénes most hazaérkező angol akadémitánk. Várjuk a buzgó tagokat.

Kolozsvár, 1923. évi július hó 25-én. *Dr. Boros György,*
ügyv. alelnök.

Ima.

— Az aranyos-tordai generalis vizitáció alkalmával Tordán tartott D. F. E. ünnepélyén Árkosi Tamás sintoni lelkész. —

Isten, jó Atyánk! Leborulunk előtted és imádjuk atyai szent felségedet. Áldjuk benned a teremtő és megtartó Istent, mert te vagy az élet és annak kútforrása egyedül; tört remények sirja felett új reményvirágokat csak te fakaszthatsz s ha életútunk szétszórt csontokon, bánatdúlta ábrázatok között vezet, te gyújtod meg keblünkben a hitet és mi vérző lábakkal, vérző szívvel bár, de el nem csüggedve törtetünk a romok közt előre.

Nem csüggedünk, mert az erény és igazság, a szeretet és szívjóság harcában ha el is bukunk, tudjuk, hogy nem éltünk hiába s a bukás után vár reánk a te elismerésed sugárzó koszoruja.

Oh, éltesd, fokozd keblünkben e hitet, hogy a megaláztatás, az arculütés ne fájjon úgy, hogy tudjunk hinni, bízni, remélni s könnyeink gyöngyharmanán keresztül másokat is vigasztalni.

Hitet, soha el nem lanka-dót adj nekünk Istenünk, mert enélkül össze-estünk s akkor jaj nekünk, mert rajtad kívül nincsen, aki megtartsa minket.

Mi tebenned biziunk eleitől fogva s ma sem bizunk másban, csak tebenned egyedül. Nevednek imádására, lelkednek örömeire gyültünk össze ez órában is, mert érezzük, hogy jó nekünk lakozni a te házádban; érezzük, hogy csak itt jó nekünk.

Oh, áldj meg hát mindnyájunkat, kik itt vagyunk, a te áldásoddal, a lélek nyugalmának, az áldozatkészségnek és a felebaráti szeretetnek áldásaival, hogy ha a föld omlik is össze lábaink alatt, meg ne ijedjünk; ha boldogságunk házáat százszor lerombolják, tudjunk szazegyedikszer is annak újjáépítéséhez fogni s ha üldöztetünk, tudjunk imádkozni üldözőinkért is.

Igy ilyenekké tedd a te népedet, mert csak így vagyunk méltók a gyermeki szeretetre, a te segedelmedre, irgalmadra és kegyelmedre, melyekkel hogy velünk légy, esdve kérünk, hallgass meg most és mindörökké. — Amen.

Killyéni Endre.

1852–1923.

Hullnak, egyre hullnak egyházunknak legjobbjai. Önkéntelenül e bús akkord ismétlődik lelkünkben, midőn a Killyéni Endre nevét gyászkeretbe foglaljuk s az isteni gondviselés a' aratán megnyugodva vesszük tudomásul, hogy immár Ő sincs miközöttünk.

Killyéni Endre a háromszékmegyei Kilyén községben 1852-ben született egyszerű székely nemes szülőktől. Születése és ifjúkora tehát arra az időre esik, amikor unitárius egyházunk léte, a jó Isten tudja hányadszor, komoly veszélyben forgott. Ifjui lelke azt az eleven, valóságos és egyházas szellemet szívta magába, melyet a megpróbáltatások ideje szokott felébreszteni. Ez a szellem oly mély gyökeret vert benne, hogy egész életén át volt miből táplálkoznia.

Pályája a fokról-fokra emelkedés biztos irányát mutatja. Korának fölébredt vallásos szellemétől áthatva papi pályára indult. Azonban az ép akkor nekilendülő iskolai élet magával ragadta s egész életére az ifjuság nevelésére hívta el. A tanügy terén alkotó munkásokra volt szükség s ő ott volt helyén, ahol alkotni lehetett. Magasra törő lelke, a tudás erejétől is ösztönözve, mindig többre vágyott. Bánffyhunyadi, Brassó, Fiume voltak tanári pályájának rövidebb ideig tartó állomáshelyei, honnan a hosszúfalusi áll. polgári fiúiskola igazgatói székébe került, (Brassóban ez az iskola megszűnt volt) és itt alkotó ereje és vezéri tehetsége a maga teljességében érvényesülhetett. A fiúiskola mellett megszervezi a leányiskolát s míg ennek külön helyiséget szerzett, amannak impozáns épületben internátust és konviktumot teremtett. Hosszú időn át öt vármegye polgári iskoláinak szakfelügyelője volt, mely tisztében széles alapon álló szaktudásával irányított s mozditotta elő hathatósan az ifjuság helyes nevelését és

kivánatos művelődését. Szép karrierje, mint annyi más kiváló magyará, 1918-ban kettőtörött. Azóta egy nagy, egy belső, láthatatlan harc emésztette s pusztította, míg egészen megőrölte. Március hó 16-án Sepsiszentgyörgyön, hol utóbbi időben tanár volt, váratlanul bevégezte a tanügyre oly áldásos életét.

Azonban a hivatásával járó nagy elfoglaltság és sokirányú társadalmi tevékenysége nem akadályozhatta meg abban, hogy az egyház ügyeivel is törődjék. Erősebb unitárius lélek volt, mintsem egyházi munkából is a maga részét kivenni ne óhajtotta volna. A brassói unitárius leányegyházközségnek 1885-ben történt megalakulása brassói tanárkodása idejére esik, melynek vezető lelke volt. Később, a mikor Hosszúfaluba került, az egyházközség főgondnoka lett. Ami törekvés, fejlődés, haladás a brassói egyházközségben észlelhető, abban mindig elsősorban ő volt az irányító. Pár év előtt a háromszéki egyházkör f. ü. gondnoknak választotta. Itt is lelkes unitárius és lelkesítő vezér volt.

A társadalomban széles körben ismert és kedvelt, mert egyénisége vonzó, kedélye derült és kifogyhatatlan, intelligenciája magas. Tekintély és erő, ahol megjelenik. Szóval nemcsak mint tanár és pedagógus volt nagy és elsőrangú, hanem vezető egyéniség a társadalomban, az egyházban s minden nemes ügy szolgálatában.

Porrészeit Brassóba szállították s nagy közönség jelenlétében helyezték el a családi sírban. Elmulását három leánya és hozzátartozók siratják. Hogy a család mit vesztett benne, azt szavakba foglalni megpróbálni sem merjük. Övéit forrón szerette s értük mindent áldozott.

Vele egy darab szakadt ki újból az unitárius egyházból. Emlékére a brassói egyházközség alapítványt tett. Mi, amidőn e pár halvány sorban őszinte részvétellel örököltük meg e helyen is emlékét, fájó szívvel ismétljük: Hullnak, egyre hullnak legjobbjaink! S nem tudunk szabadulni a gondolattól: vajjon a sors keze által is sujtva, fog-e a mai idő az ő egyéniségéhez hasonló nagyságokat teremteni fajunk és egyházunk számára?!

Kovács Lajos.

Leányainknak legszebb ajándék „Szívemet hozzád emelem...” női imádságos könyv. Kapható a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiállításig lapunk kiadóhivatalában.

Generális vizitáció az Aranyos mellett.

Negyven évig tartó várakozás után végre ismét szeretettel üdvözölhette Torda-Aranyosmegye minden unitárius egyházközsége nem ugyan szeretve tisztelt és nagybecsült ősz főpásztorát, — kinek a vállaira neheződő 88 év sulya lehetetlenné tette egy ilyen terhes út vállalását — de üdvözölhette éppen annyira szeretett és kedvelt helyettesét: dr. Boros György egyházi főjegyzőt, ki lelkének egész melegségével, szívének egész szeretetével tette feledhetlenné egyházközségeink és egyetemes egyházunk életének történelmében az 1923. évi püspöki vizsgálatot.

Püspökhelyettes főjegyző érezte küldetése magasztos, de végtelen terhes voltát, amely küldetéshez ugyszólván ábrándos remények fűződtek, de megérezte és megértette azt az aranyos-tordaköri unitárius hívek serege is, kezdve a kétéves kis gyermektől a reszkető nyolcvanhat éves öreg asszonyig! S hogy ez a püspöki vizsgálat oly magasztos eredménnyel végződött, az a hívek áldozatkész megértése mellett a püspökhelyettes főjegyző: dr. Boros György lángoló egyház- és fajszeretetének elévülhetetlen érdeme. Mindenütt gyógyított s ahol kellett, nem remegő kézzel operált. A szunnyadó szikrákból lobogó lánggal égő tüzet támasztott. Az út eredménye az elveszettek hitt szent ügy diadala lett!

Alsójárán

Körutját *Alsójárán* kezdette meg június hó 28-án az aranyos-tordai egyházkör évi rendes közgyűlésének keretében, hol az istentiszteletet végezte és magasztos beszédében arra buzdította és tanította a gyülekezetet és mindenekfelett unitárius híveit, hogy a jelen nehéz körülményei között Dávid Ferencnek vallásához a mártírságig ragaszkodó lelkét és hevületét párosítsák a Blandrata okosságával, erélyességével vagy a Jézus szavaival kifejezve: „Aki akar én utánam jönni, vegye fel az én keresztemet és úgy kövessen, de legyenek okosak, mint a kígyók és szelídek, mint a galambok.“ A köri gyűlés tagjain és a híveken kívül résztvettek a református és róm. kath. lelkészek egyházaik keblü tanácsával és templomozás végével ott a templomban tisztelegtek a püspökhelyettes előtt, kít az unitárius lelkész kör nevében Lőrinczy Dénes esperes, az egyházközség nevében Nagy Dénes helybeli lelkész üdvözölt. Tisztelgett az izraelita hitközség elnöksége is.

Délután a D. F. E. valláserkölcsi szakosztálya által rendezett ünnepélyen tartott előadást és este az egylet műkedvelői szakosztálya által rendezett színelőadáson vett részt. Délben tiszteletére 80 teritékes diszebed volt. Június 29-én volt a tulajdonképpeni püspöki vizsgálat, melynek végeztével Nagy Dénes alsójárái lelkész — ki egész utján végigkísérte — és dr. Szathmári Miklós szindi lelkész

Torockó-társaságában Torockószentgyörgyre ment, hol június 30-án tartott szentgyörgyön

vizsgálatot. Megérkezésekor a templom előtt gondnok és lelkész üdvözölték, mi után az egész gyülekezet a templomba vonult és istentiszteletet tartatott, imát Nagy Dénes, beszédet püspökhelyettes

mondott. Templomozás után tisztelgett a róm. kath. lelkész br. Rudnyánszky főgondnokkal és Csiki Viktor ref. lévita lelkész a híveivel. Gyűlés végeztével a püspöki vizsgálószék tagjait br. Rudnyánszky Béla volt törvényszéki elnök vendégül látta házánál és saját fogatán beszállította Torockóra.

Torockón július 1-én reggel 9 órakor ppvsz. megkezdí hivatalos munkáját a könyvek, irattár és egyházi szerelvények vizsgálatával, az épületek megtekintésével. Tíz órakor templomozás, mikor imát és egyházi beszédet mondott dr. Szathmári Miklós szindi lelkész. Korunk szociális bünei, romlottsága felmutatása mellett igyekszik kimutatni, hogy az egyenlőség és testvériség kora még nem jött el és nem jöhet el, míg a jog- és igazságérzet át nem hatja a lelkeket. Az emberi élet boldogságának alapja a hittel teljes családi élet szentsége. Püspökhelyettes arra inti a híveket, hogy legyen hitük mindig az Istenben és önmagukban, mert csak hittel lehet a régi világot újjá szülni; a hitnek ajándékáért imádkozik az Istenhez. Németh István lelkész válaszol az üdvözlésre, köszöni a szíves szavakat, mert e mai nap valóban áldás az egyházra, mert a püspökhelyettes szavai reá vezették, hogy az önbizalmat saját magukban keressék és találják fel, amely bizony már ingadozni kezdett. Üdvözlését küldi a főpásztornak. A fiatal leányok eredeti torockói népviseletben körülvesszik a főpásztorhelyettes, kit Kelemen Eteleka szép és szívhez szóló szavakkal üdvözöl Torockó női és leányai nevében és egy szép virágcsokrot ad át; Király Sára „Az én imakönyvem” című verset szavalta el szépen és lelkesen. Püspökhelyettes megköszöni a nők üdvözlését és arra kéri, hogy a D. F. E. kebelében találják meg azt a teret, hol a vallás és egyház érdekében eredménnyel dolgozhatnak. A gyűlés tovább tartott és csak a késő délutáni órákban ért véget. E gyűlésen is néhét kimondotta Torockó népe, hogy felekezeti iskoláját minden áldozat árán is fentartja. Este 40 terítékes bankett volt.

Július 2-án a püspökhelyettes Nagy Dénes alsójárai és Gaál Gyula torockószentgyörgyi lelkészek társaságában folytatta útját *Abrudbányára*, hol Székely István gondnok asztalánál találta pihenőt és megkezdte működését és este 9 óráig be is fejezte, örömmel állapítva meg azt, hogy amily kevés a hívek száma, annál nagyobb az áldozatkészség, ami már abból is látszik, hogy a köteles szeretet-adorománt egy fél ezer leuval túljegyezték s már 1923. évre is befizették. Este az unitárius hívek a látogató tiszteletére társasvacsorát rendeztek, beigazolva, hogy Abrudbánya szellemileg erős, a szeretet cselekedeteiben bővséges. Július 3-án az istentiszteleten imát és beszédet mondott Nagy Dénes, hirdelve, hogy mi unitáriusok csak a Krisztust prédikáljuk, azért, hogy mindeneket bölcsökké és tökéletesekké tegyünk a krisztusi tudományokban. Püspökhelyettes üdvözli a gyülekezetet, buzdítván őket, hogy nem a számban van az erő, hanem az egyetértésben és kitartásban. Fazakas Béla üdvözli beszédében az apát váró fiúhoz hasonlítja egyházközségét és hiszi,

hogy az apa biztató szavai új erőt öntenek a csüggedni akaró szívekbe is. Délben a püspöki vizsgálószék tagjait dr. Veres András körjegyző látta vendégül.

Verespatakon

A ppvsz. *Verespatakra* délután 4 órakor érkezett meg s útközben fájdalommal tapasztalta, hogy ahol aranyat termelnek, ott a szegénység, elhagyatottság, romlás és pusztulás. A templom bejáratánál fehérruhás leányok fogadták virágcsokrokkal. Az egész templom virágdiszben volt és telve hallgatósággal, különösen nőkkel. Amilyen siralmas Verespatak külsőleg, ép oly szép belsőleg a lelkiekben. Imát mondott Gaál Gyula lelkész, beszédet püspökhelyettes, ki bátor küzdelemre és vallásos buzgóságra hívta fel a híveket, reá mutatván, hogy az arany nem díszes helyeken terem, de a tűz kiválasztja, a víz kimossa a ragyogó szemcséket, éppen úgy a szenvedések és megpróbáltatások tüze a vallásos lélek bizalmát erősíti és a könnyek árja az erényeket fénylővé, nemessé teszi. Ne féljenek, Isten nem hagyja el! Szerencse fel! Raffay Zsigmond lelkész válaszában kijelenti, hogy szeretettel fogadja éppen ma, 25 év után az utolsó püspök látogatása óta nemcsak az unitáriusok, hanem Verespatak egész magyarsága a püspökhelyettest, mert ebből látják, hogy ha messze is vannak a fényes Jeruzsálemtől, de elfeledve nincsenek. Püspökhelyettes reá mutat arra, hogy csak a testvéries együttélés segíthet meg és tarthat meg ezen nehéz időkben. A közgyűlésen a hívek közegyházunk bajaival szemben áldozatkész megértést tanúsítottak. Gyűlés végeztével és egy uzsonna elköltése után a ppvsz. éjjei szállásra leutazott Raffay András bányafőtanácsos lakására, Gurarosiára, hol meleg szeretettel és izes vacsorával fogadta a vendégeket a család — különösen szép és fiatal nőkben és leányokban gazdag — köre, mit a ppvsz. hálás szeretettel viszonzott.

Várfalván

Július 4-én reggel a ppvsz. elindult az Aranyosmentére, *Várfalvára*. Az állomáson Patáki András várfalvi és Árkosi Tamás salfalvi lelkészek fogadták és a br. Jósika Gábor fogatán harangzúgás közepette bevonult a templom elé, hol lelkész és gondnok üdvözltek a diszkapu előtt és a leányok virágcsokorral árasztották el püspökhelyettest, ki meleg szavakkal köszönte meg a szíves fogadást. Este 6 órakor kezdetét vette a gyűlés, mely az esti órákban szakított félbe, hogy az egyházközség pénztárnokánál elköltött vacsora után a ppvsz. az ifjuság összejövetelén résztvehessenek. A D. F. E. gyűléstermében mintegy 70—80 fiu és leány lelkész vezetése mellett énekel üdvözltek püspökhelyettest, ki az összejűltekhez beszédet intézett és egyházas, szorgalmas munkára biztatta őket. Reggel 8 órakor a templomban imát mondott Nagy Dénes, beszédet intézett a hívekhez pph., felhívta a figyelmet az egyház nehéz anyagi helyzetére, az iskoláinkat fenyegető veszedelemre és tettrekész kietartásra buzdította. Lelkész üdvözlő szavai után a gyűlés folytatódott, mely reményt nyújtott a megértésre; gyűlés után ppvsz. tagjai megebedelvé, elindultak *Csegezbe*, hol a vendégeket a papilak és imaház között felállított diszkapu előtt az egész egyházközség papja és pap-

Csegezben

néjával élén harangszóval, virággal és éjjenzéssel fogadta. Lelkész üdvözölte a püspökhelytestest és pppvsz. tagjait, örömmel adva kifejezést, hogy ide fel, ebbe a magasságba, hol a mennydörgések és viharok születnek, eljöttek, hogy egyházépítő munkájában biztassák a gyülekezetet. Püspökhelytestes válaszol az üdvözlésre, azt mondva, hogy ilyen nagy magasságban a lélek közel kell hogy érezze magát Istenhez és az Isten közelebb kell hogy érezzék önmagukhoz s az Isten velük lesz, hogy felemelhessék ledöntött templomukat. Ezután meg szemlélte a pppvsz. a lerombolt templomot, az új templomtelket és meglátogatta az egyház jóltevőjét: özv. Pálffy Jánosné, ki jelenben is egy 4 holdas gyümölcsöst adományozott az egyháznak. A délutáni órákban a D. F. E. ifjusági köre estélyt rendezett, melyen imát Nagy Dénes, beszédet püspökhelytestes mondott, majd több szavalet és énekszám következett. Julius 6-án a gyűlés keretében rendes istentisztelet tartatott, melyen imát és egyházi beszédet Árkosi Tamás sinfalvi lelkész tartott, melyben a lelki béke megszerzésének feltételül az Istenhit megőrzését állította. Püspökhelytestes beszédében azt fejtegette, hogy a lelki békét, az Istenhitet csak az szerezheti meg, ki a föld:őit fel tud emelkedni. Csegez is fel fog emelkedni, ha hitteljes szeretete telépti új templomát. Lelkész üdvözléte és püspökhelytestes válasza fejezték be az ünneplést, mely után 28 teritékes bankett következett, hol a jó hangulat pohárköszöntőkben nyert kifejezést.

Innen *Aranyosrákosra* ment a pppvsz. virágos kocsián, hol a **Aranyosrákoson** templom előtt Gombási János és Létai Máté lelkészek a hívek seregével és virágcsokros leányokkal fogadták és üdvözölték. Este az ifjuság az egyházi tanácssteremben összegyűlt, hol püspökhelytestes tartott az ifjaknak előadást. Julius 7-én templomozással vette kezdetét a gyűlés. Imát Nagy Dénes, beszédet püspökhelytestes mondott „Inkább az Istennek szolgáljatok, hogynem az embereknek“ igék alapján. Egyházi beszéd után helybeli lelkész üdvözli püspökhelytestest, visszapillantást vet a 41 év előtti bandériumos püspöktogadásra, mely külsőségekben talán felülmulta a maít, de most a püspöklátogatásra belsőleg nagyobb szükség volt, hogy a csüggedő remények ismét életre keljenek. Püspökhelytestes válaszol és további kítartásra hívja fel a tagokat. Templomozás alatt a D. F. E. dalköre énekelt Dézsi Dénes énekvezér vezetése mellett.

Gyűlés előtt megtekintette pppvsz. a templom előtti téren a 914—918. évi világháboruban elesett hősök emlékoszlopát. Délben 32 teritékü közebed volt, melynek végeztével átrándult a pppvsz. a Gombási János lelkészfogatával *Mészköre*, hol a lelkészi lakás előtt **Mészkön** épen a diadalkapu felállításával foglalatoskodó hívek élén Gálffy Zsigmond lelkész üdvözölte. A pppvsz. mindjárt munkához is fogott, melyet csak a késő esti órákban szakított meg, hogy részt vehessen az ifjuság összejeövetelén, hol ph. beszédet intézett a mindkét nembeli fiatalsághoz, egyházas életre buzdítva őket.

Julius 8-án reggel a közgyűlés kezdetét vette, 10 órakor pedig

harangszenteléssel, urvacsoravétellel egybekötött ünnepélyes istentisztelet tartatott, melyen imát Nagy Dénes, harangavató beszédet dr. Boros György, urasztalánál ágendát Lőrinczy Dénes köri esperes mondott; a nagyszámban összegyűlt híveknek, kik zsufolásig megtöltötték a templomot, öt lelkész osztotta az urvacsorát, melynek kiszolgáltatása után dr. Boros ph. ott a templomban még két kis gyermeket is keresztelt. Templomozás után közebed volt, melyen 42-en vettek részt. A délutáni gyűlésen az u. n. „kopta“ káposztás használata fölött oly szenvedélyes vihar keletkezett a hívek között gondnok vezetésével, hogy a ppvsz. lerázva sarui porát, félbeszakítva az amugy is eredménytelennek ígérkező vitát, átment

Sinfalván *Sinfalvára*, hol a hívek a templom előtt lelkésszel élükön fogadták. Este az ifjuságnak ph. tartott előadást az okszerű gazdasszonykodás szükségességéről, az ifjak énekeltek és a nevükben Balla Gizi üdvözölte ph.-t és szavalt egy költeményt elragadó bájossággal.

Julius 9-én a templomozáson imát Nagy Dénes, egyházi beszédet ph. mondott, melyben a templom megmentésében a sinfalvi nők hősiességét elevenítette fel és örömeinek adott kifejezést a fölött, hogy ez a vallásos buzgóság nem lankadt a nőkben most sem, hiszen ime! a legnagyobb munka idején is tele van a templom! Jobb egy nap Istennel, hogynem ezeresztendő nélküle! Csak az Istennel való együttéléssel lehet az életet sikeressé, boldoggá tenni! Lelkész üdvözlő beszéde után a gyűlés kezdetét vette, mely oly csendben folyt le, hogy az ember igazán templomba képzelte magát. Csak a hívek szeretetadomány megajánlása hozott mozgalmat a jelenlevőkbe, hogy mindenik odajuthasson az aranykönyvhöz. A kis patak már folyóvá növekedett és az ember lelkében a hit és bizalom, szemében a meghatottság könnye fakadt! Magasztos bírásekkal elelve ültünk gyűlés után mintegy 22-en a terített asztalhoz, hogy lelki szomjunk kielégítése után nyugodtan áldozunk a testnek is! Felvirágozott kocsiban érkeztek a ppvsz. tagjai a szintiszta unitárius

Kövenden *Kövendre*, s még a délutáni órákban megtekintette az egyház épületeit, diszes templomát és külső birtokait, gyönyörködve a gazdag áldásokban és a szorgalmas, céltudatos munka eredményein. Meglátszik mindenben a jólét nyoma! A gyűlés lefolyása lélekemelő, eredménye minden várakozáson felüli. Itt már nemcsak a szegény aszszony filléreivel találkozunk, hanem a gazdagok áldozatával is. Mindent hitünkért és fajunkért, egyházainkért és iskoláinkért.

Julius 10-én délelőtt 11 órakor imát Árkosi Tamás, egyházi beszédet ph. mondott, melyben a dicsőséges régmúlt emlékeit felevenítvén, a hívek kitartását és buzgalmát kéri az egyház iránt, mely reményeink végvára. Szóló-énekeket adott elő Balogh Dénes énekvezér, Gombási János aranyosrákosi lelkész, ph.-t üdvözlő Ádamosi Gábor helybeli lelkész. Kövend nemes érzését bizonyítja, hogy elaggott kántorát a szolgálat alól felmenti, de meghagyja az összes kántori javak élvezetében haláláig és helyettesítéséről gondoskodik. Hol ilyen templom, ilyen orgona, ilyen ének, hit és buzgóság, lehe-

tetlen, hogy még a legcsüggedtebb lelket is fel ne emelje, meg ne hassa és a jobb jövő reményét újra ne élessze! Ppvsz. megtekintve a köztemetőken nyugvó egyháznagyok sirjait, testi és lelki megelégteliséggel *Bágyonba* kocsizott, hol a zöld ágakkal díszített templom előtt Kovács Imre lelkész hívei élén fogadta és üdvözölte ph.-t és ppvsz. tagjait, kik azonnal munkához kezdettek, legelőször is megtekintve az egyházközség külső és belső ingatlanait, épületeit, templomát és egyházi színtereit.

Julius hó 11-én reggel 9 órakor templomozás tartatott a szép, nagy és most javított templomban; imát Nagy Dénes, egyházi beszédet dr. Boros ph. mondott, melyben a kitartó türelmet ajánlotta a híveknek, mint a mire az életben legtöbb szükség van. Lelkész üdvözölte ph.-t az egyházközség nevében, utána Simon Antal ref. lelkész a református egyház nevében, mint egy jó testvért, kinek öröme, fájdalma mindig közös kell legyen, mert csak így lehet a nagy cél érdekében sikeresen munkálni. Ph. megköszönve az üdvözítő szavakat, a felekezeti béke fentartására s az ebben megnyilvánuló építő munkára kéri és hívja fel a protestáns papokat. A gyülesteremben a vizsgálat megtartván, egy régóta fájó sebe is az egyház békeességének meggyógyított. A hívek előlotti örömben is a szeretetadományok megajánlásánál igen szép tanujelét adták áldozatkész hitbuzgóságuknak, mely a multban is annyiszor emelte újra és építette mind nagyobbá templomukat az egy igaz Isten dicsőségére. Gyűlés után Csongvai Dénes állami tanító látta vendégül a ppvszéket. *Szentmihályfalvára* este 8 órakor érkezett meg a ppvsz. s azonnal meg is kezdte működését az egyházi épületek és ingóságok megszemlélésével. Nem a legékesebb rendet találta és tapasztalta, de a hibák nem mai keletűek, visszanyulnak a mult évtizedekre, melyek alatt semmi nem épült, csak pusztult. Remélhető azonban, hogy változások lesznek az egyházközségben.

A ppvsz. július hó 12-én már reggel 7 órakor megkezdí munkáját, hogy a híveket szorgos mezei munkájuk teljesítésében sokáig ne gátolja. Nyolc órakor templomozás tartatott, melyen a hívek elég szép számban jelentek meg s imát mondott Árkosi Tamás sinfalvi lelkész, egyházi beszédet ph., melyben a folytonos fejlődést, a felfelé emelkedést, a legnagyobb erő kifejtést ajánlotta és kérte a hívektől, hogy szép és díszes lehessen egyházuk. A templom előtt bevonuláskor a Nők Szövetsége és a Protestáns Leány-egylet nevében Gálfi András lelkész neje, a templomban pedig a lelkész üdvözölte a ph.-t kiemelve, hogy a ph. nem először jelenik meg itt ilyen minőségben, hogy az egyházközség anyagi és hitéleti alázuhanását megállítsa és a lelkekben elszendergett hitélet szikráját újra lánggra lobbantsa. Ph. megköszönve a szíves szavakat, utját a leánykerőbe menő ifju habozásához hasonlítja, ki még nincs tisztában leendő menyasszonya érzelmeivel és hozományával! Kedvező választ kér, hogy megnyugodva és megvigasztalódv: távozhassék e sokszor meglátogatott egyháztól. A közgyűlés lélekemelő han-

gulatban folyt le, valóban is megigérve igen szép hozományt a közegyház és saját felekezeti iskolájuk fenttarthatása céljaira. D. u. 3 órákor László Károly birtokos, az egyházközség pátronusának meglátogatása után, az ő virágokkal díszített kocsiján a ppszék Szindén a Szindi egyházközség meglátogatására utazott, itt munkáját az egyházi épületek és zsellér telkek megtekintésével kezdte meg.

Julius hó 13-án reggel köri esperes is megérkezett s templomozás tartatoit. Imát Gálfi András lelkész, beszédet tartott ph., mely szerint a lélek békességét keresi, melyet megölt a háborúság lelke; pedig nem a testi erő az, ami emeli az élet bécset, hanem a lélek békessége, mert csak az mondhatja magát isten fiának, aki a békesség lelke által vezéreltetik. A természetben is megférnek egymás mellett a különféle növények, miért ne férne meg az ember! Az egyházközség nevében dr. Szathmári Miklós üdvözli ph.-t, ama reményének adva kifejezést, hogy sikerülnie fog a ppszéknek megteremteni az egyházközség kebelében a békét, nehogy a belső békétlenség megölje azt, amit a külső békétlenség meghagyott. Ph. a nőket kéri fel az egyházépítő békéltető munkára. A közgyűlés szép eredménnyel végződött, tekintve a hívek csekély számát, a meghozott áldozat nagy s ez által a felekezeti iskola további fennmaradása biztosítva van. Gyűlés után a Bors Mihály köri gondnok, — ki azonban nagy elfoglaltsága miatt nem lehetett otthon, — jóvoltából gazdagon terített asztal vendége volt, Komjatszegen a ppszék Komjatszég község határán Turi Nagy Géza vezérése alatt lovas küldöttség fogadta és kísérte a ppszéket harangzugás közepett a lelkész lakás elé, hol diadalkapu volt felállítva és a hívek nagyszámu serege jelent meg a fogadtatásra a lelkésszel és családjával élén. Az egyházközségi gondnok leánya üdvözölte a gyülekezet nevében és egy szép csokrot nyújtott át szeretetük jeléül a ph.-nek, ki megköszönte azt a meleg fogadást és díszes lovaskíséretet, melyben részesítették, arra kéri a megjelenteket, hogy az ősi tradíciókhoz ragaszkodjanak mindig erősen, mert csak a régi fénynél gyujthatnak új szövétneket. Itt a templom egészen megtelt a hívek seregével, ph. üdvözölvén a megjelenteket, a gyűlést megnyitotta és hívek részvétele mellett csaknem az összes vizsgálati ügyeket be is fejezte.

Julius 14-én reggel 8 órákor rendes templomozás tartatoit, melyen imát mondott Nagy Dénes, beszédet ph. Ph. beszéde után Vincze Lajos lelkész az egész egyházközség, Orbók Albert énekevezér alapos magyarossággal a kebli tanács és a férfiak nevében üdvözölte ph.-t, ki meleg szavakkal köszönte a meleg ünnepeletést és buzdítja a híveket a további kitartó munkára és vezető belső embereik megbecsülésére. Jó reménnyel megy el innen, mert mindenütt a haladás, a fejlődés nyomait és az ősi dicsőséghez való erős ragaszkodást látja. Hálás köszönetét fejezi ki a lelkész nevének, ki a templomozás alatt gyönyörű énekével emelte a lelkeket és bebizonyította, hogy nemcsak papné, hanem papnő is. A

templom előtti téren a hívek nevében az egyházközség gondnoka vesz bucsut a hívek nevében a ppszéktől és arra kéri a ph.-t, hogy még máskor is szerencséltesse az egyházközséget. Dél előtt 10 órakor ppsz. bucsut véve a hívektől elindult a *Tordaturi* egyház-**Tordataros** községbe. A Hármaskútjánál ismét lovasküldöttség várta és fogadta a ppszéket és kísérte a Turba vezető országuton, hova harangzugás közepette érkezett meg a lelkészi lakás elé. Itt a hívek és virágcsokros leányok serege élén lelkész: dr. Pázsint Mihály üdvözölte, a ref. egyház nevében Benedek Ferenc ref. lelkész tolmácsolta a testvéregyház szeretetét és fejezte ki örömeit a püspöklátogatás felett, mely a lelkeket megerősíti abban a hitben, hogy vezetőik mindig szívükön viselik sorsát. Ph. válaszolt az üdvözlőtekre, megköszönve azt a meleg ünnepeltetést, melyben felekezeti különbség nélkül részesítették terhes, de gyönyörűsége körútja ezen kis állomásán; köszöni a lovasküldöttség minden egyes tagjának, hogy lelkét visszaröpítették a tigriskacagányos ősök dicső korába, hogy onnan ihletet és reménységet merítsen a jövő nehéz küzdelmeire. Az egész gyülekezet a templomba vonult, hol ph. rövid imája után a közgyűlés kezdetét vette és oly emelkedett, magaslatos hangulatban folyt le, aminőt még egyet sem élvezett végig a ppsz. Megérthették itt a szívből szívhez intézett szavakat a 2 éves kis gyermektől a 86 éves öregasszonyig mindenki és e megértésnek oly magaslatos jelét adták áldozatkészségük megnyilvánításában, hogy egyetlen lélek ki nem ment a templomból felekezeti különbség nélkül, hogy a szeretet asztalára le ne tette vagy meg ne ígerte volna ajándékait, nem is egyszeresen, hanem újból és újból szaporítva azt! Délben 26 terítékes közebed volt, melyen részt vettek a ref. és róm. kath. lelkészek is híveikkel együtt s emelkedett hangú pohárköszöntésekben éltették a testvéri együttérzést és kívántak áldást a közösen folytatandó munkára, küzdelemre. Ebéd után a közgyűlés folytatta és befejezte tanácskozásait, $\frac{1}{2}$ 6 órakor templomozás tartott, melyen imát Nagy Dénes mondott, egyházi beszédet tartott dr. Boros ph. „kelj fel és járj“ igék alapján. Beigazolva látja ugymond, — az egyházközség példájából, a meghozott szép áldozatokból, hogy a leányzó nem volt meghalva csak aludt, de alkalmas pillanatban, mikor az idő beteljesedett fölébredt. Dr. Pázsint Mihály lelkész ismételten üdvözölve a ph.-t és ppszéket, megköszöni az itteni munkásságot, mely a halottnak hitt leányzót ismét visszaadta az életnek. Jó volt ez a püspöki látogatás, mert a ppszék meggyőződést szerzett arról, hogy a leányzók élnek, élni és munkálni tudnak és fognak, csak a mesterek el ne felejtsek őket, el ne nézzenek fölöttük. Ph. válaszol a beszédre: „Mint a gazda hordás után gyönyörködik a befedett asztagban, úgy érzem magamat én is!“ Az összehordott nemes tettek gazdagon megfizetik a munkát, a fáradságot. A turi egyházközségtől vett szívélyes bucsu után a hívek éljenzése közben a ppszék elindult *Torda*ra hova este $\frac{1}{2}$ 10 órakor érkezett meg **Tordaa** Lőrinczy Dénes esperes házához.

Julius 15-én reggel 9 órakor vette kezdetét a ppvszéki közgyűlés a gimnázium egyik nagytermében a hívek elég nagy érdeklődése mellett; $\frac{1}{2}$ 11 órakor ünnepi istentisztelet tartatott. A templom egészen megtelt érdeklődő közönséggel. Imát és egyházi beszédet mondott Nagy Dénes, beszédében fejtegetve, hogyan jelent meg eddig is Isten mi közöttünk, az egyes emberek, a nemzet és az egyház életében és történetében, s miképpen kell élnünk mint embernek, mint magyar nemzetünk és unitárius egyházunk tagjának, hogy eljőjön az a boldog idő, mikor minden ember érezni és észlelni fogja, hogy benne az Istennek lelke él. Ph. beszédében arra kéri a híveket, hogy csak a lélek által engedjék magukat vezetetni, de aztán kövessék is a lélek beszédét. A lélek munkája tette Tordát is híressé, erőssé és vezette korát megelőző ama magasztos cselekedetre, hogy a hit és lelkiismeret szabadság bölcsője lett ezelőtt 355 évvel. De ez a dicsó mult kötelességeket ró az utókorra, reméli és hiszi, hogy azoknak hordozása alól nem fogja magát kivonni Torda sem! Lőrinczy Dénes esperes lelkész üdvözölte, mint Ferencz József püspök képviselőjét, az egyetemes egyház kiküldöttjét. Kéri, vigyen innen kedves emlékeket, hogy örömet szerezhessen az ősz főpásztornak és E. K. Tanácsnak, biztosítva arról, hogy itt az aranyosmentében egy lelkes sereg áll a hátuk mögött, amelyik soha nem fog meghátrálni, nem fog kellemetlen meglepetéseket okozni. Ph. válaszában azt mondja, hogy el kellett jönnie, a lelkeket felrázni a háboru okozta fásultságukból. A szeretetteljes áldozásból Tordának is ki kell vennie részét épen tradíciójánál fogva. Köszöni a szives fogadást, de lelke csak úgy lesz megnyugodott, ha Torda nem engedi szomoríttatni. A róm. kath. egyházak nevében Dóczi Endre főesperes plébános, a református egyházak nevében Nagy Mózes ótordai és Viski Ferenc újtordai református lelkészek üdvözölték, kiknek üdvözlő beszédeire ph. külön-külön válaszolt, hálás köszönetének adva kifejezést ama történetekért, hogy épen úgy és olyan jelek között fejezheti be egyházvizsgáló körutját Tordán, ahogyan azt Alsójárán megkezdette: az összes magyar keresztény hitfelekezetek részvétele mellett. Isten áldását kéri az összes keresztény egyházakra. A látottakkal és hallottakkal megfogja örvendeztetni ősz főpásztorát, Ferencz Józsefet, ki egész életében a szeretet és béke apostola volt. Délben 56 terítékes. közebed volt a „Korona“-szálló éttermében, este 6 órakor pedig vallásos összejövetel a templomban, a melyen a gyönyörű ének- és zeneszámok mélyen meghatották a lelkeket. Énekeltek: Sipos Klárka és dr. Szathmári Miklós szindi lelkész, játszott a dr. Bardócz Gyula és társai zenekvartett, előadást tartott dr. Boros György ph., szavalt Pataky András várfalvi lelkész. Hálás köszönet illeti a tordai dalkört, amelyik Donáth Mátyás karnagy vezetésével a délelőtti istentiszteleten két művészi énekével résztvett. Este a ppvsz. tagjai és a kör lelkészei dr. Gaál Miklós ügyvéd és jogtanácsos és bájos neje vendégei voltak.

Julius 16-án délelőtt dr. Boros György ph. a kör lelkészeivel

értekezletet tartott, megbeszélve észleleteit és tapasztalatait, majd visszaadva a magyar keresztény lelkészek látogatásait, a kör lelkészeitől szívélyes bucsut vett és 17 órakor visszautazott Kolozsvárra beszámolandó vizsgálati utjáról. Éreztük közellétét, szavai lelkesítő, buzdító hatását és az a benyomásunk maradt, vajha a legközelebbi püspöklátogatásra ne kellene ismét 40 évig várakozni!

Nagy Dénes, alsójárai lelkész.

Az unitáriusok együtt.

A világ unitáriusait a nagy háboru nemhogy eltávolította volna egymástól, hanem sokkal szorosabbra fűzte. Mi itt Erdélyben már többször élveztük szíves jelenlétiüket és azzal együtt járó barátságukat. Nem is fogjuk egyhamar elfelejteni sokféle kedvességüket.

Közelebről értesültünk, hogy ezen a nyáron budapesti unitárius testvéreinket látogatták meg és ott nagy ünnepléssel fogadták őket.

Amerikai lapjainkból látjuk, hogy Bostonban nemcsak angol, hanem francia, holland és izlandi unitáriusok is részt vettek, az amerikaiak évi nagy gyűlésén. Két esztendő mulva a világ unitáriusai együtt fogják ünnepelni először Angliában, azután Amerikában a két unitáriusság nagy központi társulatának száz éves alapítását. Reméljük, hogy az erdélyi unitáriusok is elfogják küldeni képviselőjüket.

Egy pár megjegyzést közlünk a Bostonban elhangzott üdvözlő beszédekből. A Brit unitáriusok képviselője Stephenson a jövőre nézve azt ajánlotta, hogy az eddiginél is nagyobb, bensőbb kapcsolatot igyekezzünk létrehozni. Azt ajánlja, hogy egyik ország küldjön át a másikba papságra készülő ifjakat legalább egy évre, mert jótékonyan fog hatni a többi tanulók élenkítésére. Így az unitárius felfogás és ismeretség nagy mértékben bővülni fog, elősegíti a nemzetközi jó egyetértést.

A francia képviselő Jezequel lelkész Párisból a francia liberális keresztények üdvözlését hozta és kijelentette, hogy Franciaországban az utóbbi időszakban nagyon megváltozott a vallásos gondolkodás, most már azok is liberálisok, akik eddig nagyon ortodoxusok voltak.

Az izlandi képviselőt Bjarnnason tanárt, akit tüntetőleg fogadtak, kijelentette, hogy köztünk most a tanulók szövetsége mutatja az új irányt, de emellett vannak a réginek hívei. Mi izlandiak, szólt a tanár ur, vallásos dolgokban nem ismerünk türelmetlenséget. Azt hiszem elmondhatnám, hogy inkább racionalisták vagyunk. Mi szeretjük megérteni azt, amit hinnünk kell s ha úgy találjuk, hogy vagy igen megköti a gondolkodásunkat vagy tévedéseket tartalmaz, más után nézünk. Ebben rejlik a magyarázata, hogy Izlandban oly sokféle fölfogás uralkodik. Azt hiszem, hogy ha egy megnyerő és széles látókörű egyén megjelenne közöttünk, az unitárius vallásnak sok hivat tudna találni a miveltebb emberek között. Az unitarizmus

nagyon tisztítólag hatna az eszmékre. Erre valóban nagy szükségünk volna.

Roessingh tanár a leideni egyetem tanára Hollandiában, a holland szabadelvűek szívélyes üdvözetét tolmácsolta és sürgette a bensőbb kapcsolatot és az eszméknek gyakoribb kicserélését.

Ezekből látható, hogy az unitárius eszmékre mindenütt áhítoznak az emberek és ahol megtalálják ott örömmel fogadják.

Közelebről olvastuk amerikai tudósításokból, hogy ott a presbiteriánusok azon aggódnak, hogy a hiveik átfognak lépni az unitáriusokhoz, amit arra építenek, hogy lelkészeik között sokan egyetértenek az unitárius felfogással és át is léptek az unitáriusok közé.

NŐK VILÁGA.

ÖRÖK ÁRNY.

*Mikor a rügy kipattan, bomlik,
Mondjuk megjött a szép tavasz . . .
Örülünk fénynek, napsugárnak,
De félünk, hogy még ránk havaz.*

*Mikor az első rózsaszálai
Keblünkre fűzzük boldogan,
Nyomában virág hervadásán
Szívünkben bánatmag fogan.*

*Mikor az erdő daltól hangos
S lelkünk hozsánnát zeng vele,
Hogy lombhulláskor némaság lesz,
Bús sejtelem nyíllal bele.*

*Mikor tífkunk az első, édes,
Arcunkra festi hajnalát,
Remeg a lelkünk öntudatlan',
Hogy irigy szem szívünkbe lát.*

*Mikor nyarunk valóra váltja
Eltűnt tavaszunk álmait,
Őszünk mélán előnkbe ködlik,
Keze lombot, szirmot szakít.*

*Kisért az árny, amíg csak élünk.
Tőlünk el nem marad soha.
Édes gyermeke már e földnek
S a fény csak árva mostoha.*

URMÖSI KÁROLYNÉ

Egyházi és iskolai mozgalmak.

A D. F. E. munkálkodik. Székelykereszturkőri D. F. fiók-egyletünk folyó évi május hó 31-én istentisztelettel egybekötött ünnepélyes közgyűlést tartott. A gyűlés erkölcsi sikere páratlanul nagy volt s ha a jelenvoltak lelkében a lelkesedés tüze nemcsak hamar ellobbanó szalmaláng, akkor az egylet további működésétől a leg-szebb eredményt kell várunk. Az istentiszteleten Sófalvi Domokos csekefalvi lelkész szívből jövő imájával s magas szárnyalásu beszé- dével ragadta meg a hallgatóság figyelmét; János evangéliumának XV. r. 19. v. alapján az igazságra törekvő nagy lelkek küzdelmét mutatta meg s állította példakép az utókor elé. Ezután Pap Mózes fiókegyleti elnök meleg szavakban üdvözli a megjelent intelligens közönséget, mint akiket az összetartozás érzete s a nemes célokért való lelkesedés hozott össze ez üdítő oázisra, a D. F. E. kebelébe. Dr. Szolga Ferenc főgimn. tanár „A vallás fontossága és szépségei“ címen tartott igen lendületes teológikus felolvasást. A természet al- kotásai és a tudományos kutatások eredményei egyaránt Isten lété- hez vezetnek. Hirdeti a vallás társadalomfentartói, erkölcsös életre és művészetekre segítő nagy szerepét, a halhatatlanság eszméjének üd- vözítő voltát. A közönség nagy érdeklődéssel hallgatta a vallási problémák világi részről történő meggyőző fejtegetését. Ezután Végh Katinka urleány szavalta Váradí Antal: „Az Ur itél“ című költemé- nyét, mély hatást gyakorolva a jelenlevők lelkületére. Péter Lajos főgimn. tanár az iskoláztatás és egyházi adózás ügyében tartott elő- adást. Hangsúlyozva, hogy őseinktől öröklött felekezeti iskoláinkat csak a hívek áldozatkészsége mentheti meg. Nagy áldozatokat kell hoznunk, de Dávid Ferencünk legyen példaképünk, aki életét áldozta fel hitéért. A szülők taníttatási kedvének nem szabad meglankadnia, ez visszaesés lenne; *legalább négy középiskolát végezzenek gyer- mekeink, bármilyen gyakorlati pályára is mennek.* Mikes nagy szel- kemének igaz fajszeretettől sugalt intését olvassa reánk vajudó korunkra: „való, hogy egy országnak a boldogsága az ifjakat való jó nevel- tetésekből áll...“ Megszívlelendő tanácsokat hallottunk. Ifj. Máté Lajos szentábrahámi lelkész ismert előadói művészetével szavalta Je- szenszky D.: „Éji párbaj“ c. balladáját. Barabás Miklós papnöven- dék énekszólóval gyönyörködtette a közönséget. A közgyűlés ma- gaévá teszi az iskoláztatás és egyházi adózás ügyét s elhatározza, hogy a Dávid Ferenc Egylet keretén belül mindent elkövet ennek sikere érdekében. Köztelebről vidéken újabb ünnepélyt rendezünk. Székelykeresztur, 1923. május 31. *Pap Mózes*, elnök, *Boros Jenő*, f. e. titkár.

Nyilvános köszönet. Egyházközségünk nevében hálás köszö- netet mondunk Brok Ferenc és neje Ballok Mária afiának egyház- községünknel tett és készpénzben kifizetett 10.000 = Tízezer leus alapítványért. E nemes cselekedetükkel a világháboruban hősi halált

halt egyetlen gyermekük: Brok János emlékéét örökitették meg. Alapítványuk kamatai — $\frac{1}{3}$ -rész fokésítés mellett — elemi és felsőbb iskolába járó tanulók jutalmazására szolgál. A nemesszívü alapítvány-tevök találják meg jutalmukat, hálás köszönetünk mellett, a jó cselekedet boldogító érzetében. Isten áldása legyen a nemesszívü adományozók életén!! Székelyderzs, 1923. július hó 12. *Balázs András* lelkész, *Egyed János* gondnok.

A szorványokban lakó unitáriusok fölkeresése munkában van. Jelentést kaptunk az iklandi szorványról, Kovács Béla lelkésztől. Legtöbb hivat Szászrégenben fedezett föl. Fazakas Béla abrudbányai lelkész körzete lenyulik Tövisig, majd Dévágig. Az érintkezés nagy nehézséggel jár, mert kedves hiveink nem segítik elő egy pár sor tájékozással hollétükről.

Az unitárius lelkészkörnek 1923. Főtarács előtt 9 órakor kezdődőleg Kolozsvárt, az unitárius kollégium dísztermében gyűlése lesz a következő tárgysorozattal: 1. Imádság. 2. Elnöki megnyitó. 3. Miképpen biztosíthatjuk egyházi beszédeink hatását? Előadó Ürmösi József hom.-szentpáli lelkész. 4. Népünk kulturális fejlesztése. Előadó Patakfalvi Zsigmond kolozsvári tanító. 5. Jelentések.

Harangöntöde nyílt meg Kolozsvárt. Tulajdonos Anka Emil.

Hivatalos közlemények.

Sz: 359—1923

eln.

Mindenik lelkész afiának.

XLV. Értesülvén arról, hogy az E. K. Tanács 2100—1922 sz. rendelete a jöltevök emléke megünneplése érdekében vagy félreértetett, vagy nem tartották meg, fölhivom összes lelkész afiait, hogy egyházközségünk jöttevöiről, vagyis mindazokról az elhunyt elődökről, akik az egyházközség javára alapítványt tettek, ajándékot, emléket adtak, vagy hagytak, akik az egyházközség épületei létesítésében, birtokai adományozásában, megmentésében részt vettek, emlékbeszéd keretében a meglevő irott adatok vagy szájhagyomány alapján, emlékezzenek meg. Igen természetes, hogy érdemes lelkészeinkről sem kell megfeledkezni. Az emlékünnap napja a szószékről jó előre kihirdetendő. Figyelmeztetem lelkész afiait a legnagyobb tapintatosságra, gondos előkészületre. Egyben utasítom, hogy az emlékbeszédet levéltárunk számára egy példányban még a jelen év folyamán küldjék be. Az emlékünnap megtartását tüzzék ki a Dávid Ferenc halála évfordulója, november 11. napjára. Kolozsvár, 1923 jul. 24.

Ferencz József unitárius püspök.